Länsstyrelsen Örebro län

Datum
2026-11-11

Diarienummer
8395-2023

Enligt sändlista

Beslut om geografisk utvidgning av naturreservatet Julömossen i Degerfors kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Örebro län beslutar att naturreservatet Julömossen med beslutsdatum 2016-10-31 och diarienummer 1485-2012, (bilaga 1), ska ha den utökade geografiska omfattning som framgår av kartan i detta beslut. På fastigheterna Lämås 1:7 och 1:8 finns fyra inmätta gränspunkter vid koordinaterna (N 6543028, E 465102), (N 6542946, E 465088), (N 6542818, E 465162) och (N 6542843, E 465214). Reservatets exakta gränser framgår av den slutliga utmärkningen i fält.

För den nu tillkommande delen ska beslutet om att bilda naturreservatet Julömossen med diarienummer 1485-2012 gälla i sin helhet med syfte, skäl och föreskrifter, se bilaga 1.

En tidigare utvidgning av naturreservatet Julömossen beslutades 2023-12-06, diarienummer 1465-2022.

Följande föreskrifter och undantag ska läggas till det nu tillkommande området.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla

1. Avverkning eller på annat sätt borttagande av exotiska träd och buskar såsom contortatall, lärkträd, ädelgran med mera samt eliminering av invasiva arter som till exempel blomsterlupin.

2. Igenläggning av befintliga, avvattnande diken.

3. Anläggande och underhåll av vandringsled.

4. Fällning, beskärning eller borttagning med andra mekaniska metoder av enstaka träd längs vägar, reservatsgränser, byggnader och vid anläggningar för friluftslivet, för att undvika skador på människor eller anläggningar.

Undantag från A och C föreskrifterna

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för:

- Markägare till Lämås 1:7 att underhålla betesmark och stängsel genom röjning och fällning av träd inom område enligt beslutskarta.

Fastställande av skötselplan för den nu tillkommande delen

Länsstyrelsen beslutar vidare att den tillkommande delen ska tillhöra skötselområde B i skötselplanen från 2023. Därför revideras den tidigare skötselplanen och en ny skötselplan fastställs med de nya uppgifterna för 2026 (bilaga 2).

Beskrivning av ärendet

Våtmarken Julömossen är utpekad som riksintresse för naturvård och har högsta klass i den nationella våtmarksinventeringen varför Länsstyrelsen prioriterat detta område för naturreservatsbildning.

2012 inleddes därför förhandlingar med den markägare som äger norra delen av våtmarken vilket 2013 ledde till att avtal slöts med syfte om att bilda naturreservat av denna del, vilket också skedde år 2016.

Parallellt med detta har samtal om reservatsskydd förts mellan Länsstyrelsen och Sveaskog som äger största delen av våtmarken Julömossen. Detta har utmynnat i att parterna enats om reservatsbildning även på bolagets mark samt en avgränsning för detta. Här har ersättningsfrågan ännu inte lösts varför reservatsbildning på denna del ännu inte skett.

Under åren 2015 och 2016 har Länsstyrelsen också varit i kontakt med ytterligare två privata markägare som äger mindre delar av Julömossen. Det ledde senare, år 2023 till ett beslut om utvidgning av naturreservatet.

Efter det första utvidgningsbeslutet kontaktades Länsstyrelsen av en markägare på närliggande fastighet (rågranne), som hade intresse av

att bilda naturreservat även på sin fastighet. Länsstyrelsen tog därför kontakt med flera av de närliggande fastigheterna vid den senaste utvidgningen för att se om fler var intresserade av att bilda naturreservat på sin mark.

Gällande den samfällda fastigheten Lämås S:1 så har Lantmäteriet utrett ägarkretsen i denna fastighet. Trots detta finns en osäkerhet om någon rättighetshavare fortfarande är okänd. Eventuellt okända rättighetshavares andelar bedöms vara små och utgöra ett lågt ekonomiskt värde varför det inte är motiverat att bekosta en mer omfattande utredning av ägarkretsen. Dessa delges remiss och beslut genom kungörelse.

Det är på berörda delar av dessa fem fastigheter som Länsstyrelsen nu fattar det formella beslutet om reservatsbildning som ett led i att skydda och bevara Julömossens naturvärden.

Beskrivning av det tillkommande området

Den geografiska utvidgningen innehåller såväl myr som skogsmark. Våtmarkens naturvärden i den tillkommande delen motsvarar vad som finns i det befintliga naturreservatet. De skogliga miljöerna i det tillkommande området är i allmänhet skiftande, så även i detta delområde. Närmast våtmarken består skogen huvudsakligen av tallskog med skvattram men fläckvis förekommer lövsumpskog med björk och al. Till skillnad från skogen på våtmarken är skogen på den fasta marken mer varierad, i huvudsak beroende av brukningshistoriken på de olika fastigheterna. Skogen på fast mark inom de två nordligaste fastigheterna är lövdominerad.

Åldern och strukturen på lövskogen varierar från ung och slyartad till delar som hyser riktigt grova och högvuxna träd. Björk och asp dominerar men sälg, rönn, alar, lönn, gran, viden och andra trädarter förekommer. På de två sydligaste fastigheterna förekommer en mindre del med planterad gran. Mellan området med planterad gran och tallsumpskogen finns också en smal zon bestående av lövrik barrblandskog. Skogsmarken är bördig och tidvis blöt och med rörligt markvatten. Här växer bland annat skogstry, liljekonvalj och ormbär.

Beskrivning av det befintliga naturreservatet Julömossen

Julömossens naturvärde är kopplat till både skogs- och myrmarken. Julömossen har vid den nationella Våtmarksinventeringen bedömts

som en myr av högsta naturvärde. Detta betyg har den fått på grund av sin storlek och komplexitet med flera olika mossetyper representerade. Dessutom har Julömossen ett rikt växt- och fågelliv. Mossen har skyddsklass 2 i den regionala inventeringen Fågelmyrar i Örebro län, från 1982. Den artrika växtfloran innehåller bland annat suboceaniska kärlväxter. Julömossen är utpekad som riksintresseområde för naturvård.

Skogsmarken i och kring mossarna har höga värden kopplade till kalkbarrskog, tallnaturskog och till sumpskogar. Flera ovanliga och rödlistade arter har påträffats i dessa miljöer.

Motivering till beslutet

Det nu beslutade området stärker det befintliga naturreservatet och är ett led i att bevara och stärka naturvärdena kring hela den skyddsvärda våtmarken Julömossen och dess närmsta omgivning. De motiveringar och bedömningar som Länsstyrelsen presenterat i tidigare beslut gäller följaktligen också för den nu aktuella utvidgningen.

De särskilda naturvärden som framkommit om reservatsområdet kräver ett ändamålsenligt och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov kan endast tillgodoses genom bildande av naturreservat.

Förutsättningarna att bevara och stärka områdets biologiska mångfald och värdefulla livsmiljöer bedöms som goda under förutsättning att förvaltningsinriktningen i ursprungsbeslutet följs.

Miljökvalitetsmål, agenda 2030 och ekosystemtjänster

Beslutet om geografisk utvidgning av Julömossen följer Naturvårdsverkets riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd. Beslutet är också i överensstämmelse med de av riksdagen antagna miljökvalitetsmålen samt Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden.

Den geografiska utökningen av Julömossen utgör ett led i arbetet med att uppfylla de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv, Myllrande våtmarker samt Begränsad klimatpåverkan.

Utvidgningen av naturreservatet bidrar även till friluftsmålen Skyddade områden som resurs för friluftslivet, Tillgänglig natur, samt Tillgång till natur för friluftsliv.

Den geografiska utvidgningen av naturreservatet bidrar också till att uppfylla ett av delmålen i FN:s globala hållbarhetsmål, agenda 2030. Delmålet är 15.5 hejdad förlust av biologisk mångfald.

Genom utvidgningen av naturreservatet stärkts även skyddet av ekosystem vars funktioner är viktiga för upprätthållande av de ekosystemtjänster vårt samhälle är beroende av.

Lämplig användning av markområden

Beslutet strider inte mot någon kommunal detaljplan eller annan områdesbestämmelse enligt plan- och bygglagen. Beslutet strider inte heller mot någon kommunal översiktsplan.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i Miljöbalken.

Beslutet är inte i konflikt med koncessioner eller undersökningstillstånd för gruvnäringen enligt den information Länsstyrelsen inhämtat från Bergsstaten.

Intresseprövning

Beslutet om geografisk utvidgning av naturreservatet innebär inskränkning i den enskildes rätt att använda mark och vatten. I en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Länsstyrelsen att dessa inskränkningar inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Bestämmelser om skydd för naturen finns i 7 kap. miljöbalken (MB) och i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (FOM).

Enligt 7 kap. 4 § MB får Länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB första stycket ska skälen för beslutet anges. Enligt samma paragraf andra stycket ska ett beslut om att bilda naturreservat ange de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet. Dessa inskränkningar framgår av reservatets A-föreskrifter.

Enligt 7 kap. 25 § MB ska en inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som ett beslut om naturreservat innebär, inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Enligt 7 kap. 6 § MB får Länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla de åtgärder som behövs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses. Dessa åtgärder framgår av reservatets B-föreskrifter.

Enligt 7 kap. 30 § MB och 22 § FOM får Länsstyrelsen meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas samt om ordningen i övrigt i området om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Dessa föreskrifter framgår av reservatets C-föreskrifter.

Enligt 3 § FOM ska Länsstyrelsen fastställa en skötselplan för naturreservatet.

Enligt 7 kap. 8 § MB får ett beslut om bildande av naturreservat inte strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (2010:900).

Bestämmelser om hushållning med mark- och vattenområden finns i 3 och 4 kap. MB.

I 3 kap. MB finns de grundläggande hushållningsbestämmelserna som handlar om lämplig användning av markområden. Hushållningsbestämmelserna ska främja väl genomtänkta avvägningar mellan olika önskemål om att utnyttja marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. I kapitlet anges vilka allmänna intressen som särskilt ska beaktas vid sådana avvägningar för att en god hushållning med mark- och vattenområden ska uppnås.

Enligt 3 § förordning (2024:183) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en myndighet, inför beslut om föreskrifter genomföra en konsekvensutredning av regelgivning. Men enligt 4 § i samma förordning får en myndighet i vissa fall besluta om att en konsekvensutredning inte behöver tas fram om det saknas skäl. En

sådan bedömning ska dokumenteras och skälen för bedömningen anges.

Remisshantering

Ärendet har varit föremål för remissbehandling. Sakägare och övriga remissinstanser har beretts möjlighet att yttra sig över förslag till beslut.

Samråd har skett med Degerfors kommun.

Uppgifter om hela naturreservatet inklusive den tillkommande delen

Namn	Julömossen
Lägesbeskrivning	13 km nordväst om Laxå
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Areal	144 hektar, varav 39 hektar produktiv skogsmark
Naturtyper	Skogsmark 39 ha, våtmark 105 ha
Förvaltare av reservatet	Länsstyrelsen i Örebro län

Information om tillkommande delen av naturreservatet

Areal	5,9 hektar, varav 1,8 hektar produktiv skogsmark
Naturtyper	Skog 1,8 hektar, våtmark 4,1 hektar
Rättigheter	Jakt, ledningsrätt, avtalsservitut kraftledning
Fastigheter och samfälligheter	Lämås 1:7, 1:8, 1:12, S:1 och Deldenäs 1:57
Markägare	Enskilda

Du kan överklaga beslutet

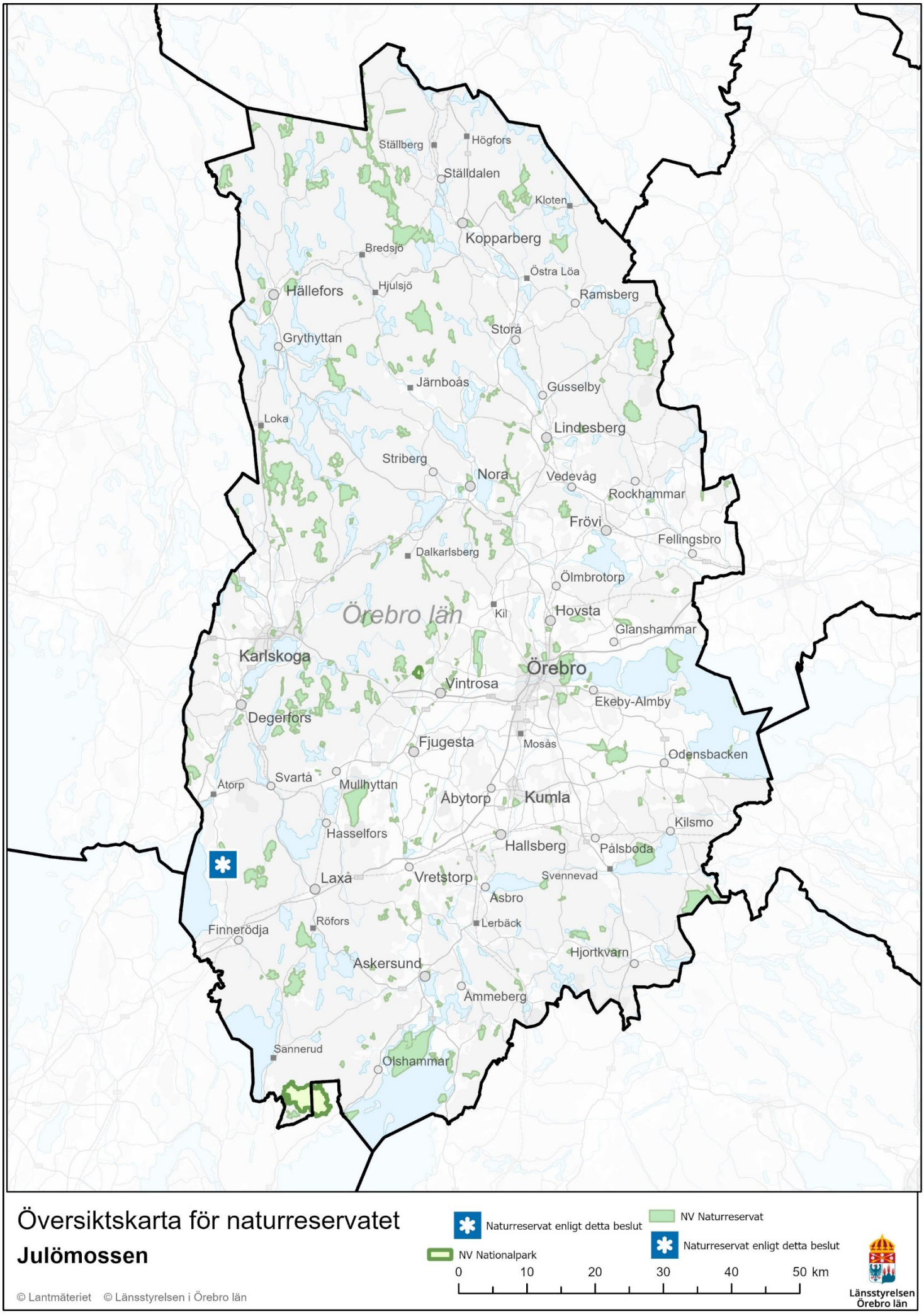
Se bilaga 3 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lena Rådström Baastad med naturvårdshandläggare Emil Pagstedt Andersson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Erika Andersson och länsjurist Suri Örbratt am Ende medverkat.

Bilagor

1. Beslut om bildande av naturreservatet Julömossen från 2016
2. Reviderad skötselplan för naturreservatet Julömossen, 2026
3. Överklagandehänvisning, regeringen
4. Information om rätt till ersättning

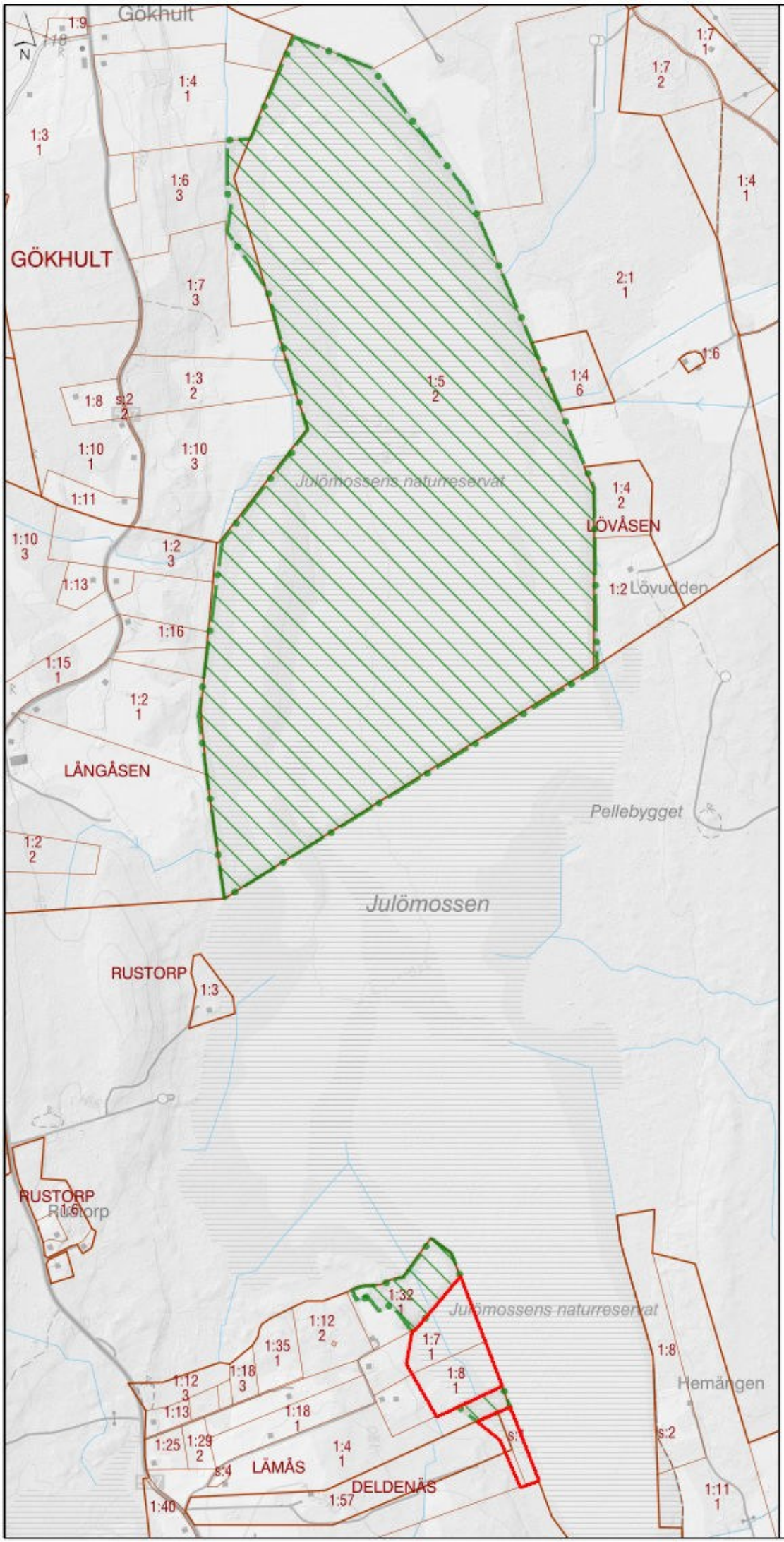
Översiktskarta för naturreservatet

Julömossen

Naturreservat enligt detta beslut
NV Naturreservat
NV Nationalpark
Naturreservat enligt detta beslut
0 10 20 30 40 50 km

© Lantmäteriet © Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsen Örebro län

Beslutskarta för naturreservatet

Julömossen utvidgning

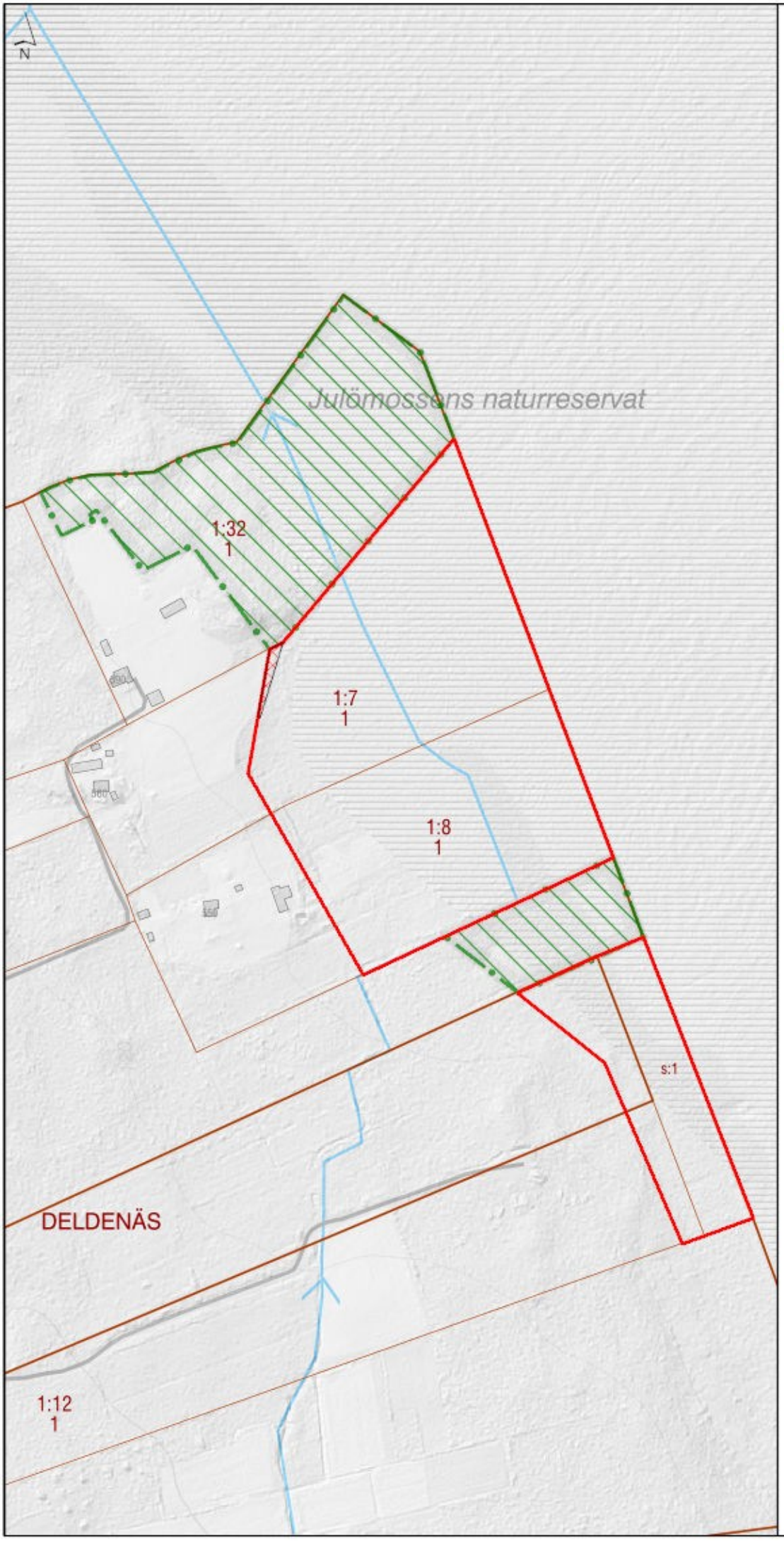
Degerfors kommun
Beslutsdatum 2026-11-11

Befintligt Naturreservat
Naturreservat enligt detta beslut

0 200 400 m

© Lantmäteriet
© Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsen Örebro län

Beslutskarta för naturreservatet

Julömossen utvidgning

Degerfors kommun
Beslutsdatum 2026-11-11

Befintligt Naturreservat
Naturreservat enligt detta beslut
Undantag_Betesmark

0 50 100 m

© Lantmäteriet
© Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsen Örebro län